רבי יהודה בר אלעאי – הוויכוח על התנהגות הרומאים

דף עבודה מלא • תנאים חלק ב • כיתות ב׳–ד׳

שם: _____ כיתה: _____

תקציר מדויק

הדמות המרכזית היא רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאִי. מגדולי התנאים, תלמידו של רבי עקיבא. אדם קדוש שעניו וליבו תמיד מחפשים את הטוב (עין טובה והכרת הטוב).. האתגר: שלטון הרומאים האכזר בארץ ישראל מצר את צעדי היהודים. בתוך בית המדרש מתעורר דיון: כיצד להתייחס למעשי הרומאים (בניית גשרים, שווקים ומרחצאות)? רבי יהודה בוחר לראות את הצד החיובי והמעשי, רבי יוסי שותק, ורבי שמעון בר יוחאי חושף את האמת הפנימית והאנוכית של הרומאים. רגע השיא: הרומאים חשבו ש"ראש המדברים" יגרום לרבי יהודה לדבר בשבחם, אבל ההשגחה הפרטית סובבה שרבי יהודה יהפוך לראש המדברים בדברי תורה! הוא פותח כל שיעור, ומפיץ את התורה ברבים עד שיותר מ-600 הלכות במשנה נכתבו על פיו. המסר: עין טובה והכרת הטוב; ההבנה שהקב"ה מסובב את הכל לטובה; מילים יכולות לבנות עולמות, והתורה היא המנצחת האמיתית.

דיוק במקור: דף העבודה מבוסס על גרעין הסיפור והמקורות המובאים בקובץ. תיאורי אווירה ודיאלוגים שבעיבוד אינם משמשים כאן כשאלות ידע.

1. שאלות על הסיפור הזה

א. בסיפור „הוויכוח על התנהגות הרומאים", מי פעל ומול איזה קושי?

ב. כיצד התחיל המצב: שלטון הרומאים האכזר בארץ ישראל מצר את צעדי היהודים. בתוך בית המדרש מתעורר דיון: כיצד להתייחס למעשי…?

ג. מה הוביל אל הרגע: הַוִּכּוּחַ הַגָּדוֹל?

ד. כיצד הסתיים המהלך ב־הַנְּצָחוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא?

ה. הביאו פרט מן הסיפור המוכיח את המסר „עין טובה והכרת הטוב; ההבנה שהקב"ה מסובב את הכל לטובה; מילים יכולות לבנות עולמות, והתורה היא המנצחת האמיתית.".

2. מילים ורצף אירועים

מילים מתוך כותרת הסיפור והמסר

המילה	פירושה בתוך הסיפור	האירוע שבו היא מתאימה
הוויכוח		
התנהגות		
הרומאים		

סדרו את אירועי „הוויכוח על התנהגות הרומאים”

סימון	האירוע	מספר בסדר
□	שלטון הרומאים האכזר בארץ ישראל מצר את צעדי היהודים. בתוך בית המדרש מתעורר דיון: כיצד להתייחס למעשי…	_____
□	פְּתִיחָה: בַּסֵּתֶר, לְאוֹר הַנֵּר	_____
□	הַוִּכּוּחַ הַגָּדוֹל	_____
□	הַגְזֵרָה הַקָּשָׁה	_____
□	הַנִּצָּחוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא	_____

נכון או לא נכון — תקנו את המשפטים השגויים

האתגר המרכזי היה: שלטון הרומאים האכזר בארץ ישראל מצר את צעדי היהודים. בתוך בית המדרש מתעורר דיון: כיצד להתייחס למעשי הרומאים (בניית גשרים, שווקים ומרחצאות)? רבי יהודה בוחר לראות את הצד החיובי והמעשי, רבי יוסי שותק, ורבי שמעון בר יוחאי חושף את האמת הפנימית והאנוכית של.…	□ נכון □ לא נכון
נקודת השיא הייתה: הרומאים חשבו ש"ראש המדברים" יגרום לרבי יהודה לדבר בשבחם, אבל ההשגחה הפרטית סובבה שרבי יהודה יהפוך לראש המדברים בדברי תורה! הוא פותח כל שיעור, ומפיץ את התורה ברבים עד שיותר מ-600 הלכות במשנה נכתבו על פיו..	□ נכון □ לא נכון
רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאִי. מגדולי התנאים, תלמידו של רבי עקיבא. אדם קדוש שעניו וליבו תמיד מחפשים את הטוב (עין טובה והכרת הטוב). התעלם מן האתגר, ולכן הסיפור הסתיים בלי כל שינוי.	□ נכון □ לא נכון

תיקון המשפט השגוי:

3. סיבה ותוצאה

מה קרה?	מדוע?	מה השתנה?
שלטון הרומאים האכזר בארץ ישראל מצר את צעדי היהודים. בתוך בית המדרש מתעורר דיון: כיצד להתייחס למעשי…		
הַוִּכּוּחַ הַגָּדוֹל		
הַנִּצָּחוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא		

מה היה עלול לקרות אילו הדמות לא הייתה פועלת?

איזו בחירה הייתה משמעותית במיוחד?

---

4. הבנה אישית

מה מגלה המעשה על הדמות?

הסבירו את המסר לילד צעיר יותר.

מה שייך לגרעין המקור ומה נראה כתוספת המחשה?

---

5. קומיקס – ארבעה רגעים

ציירו את עיקרי הסיפור וכתבו משפט מתחת לכל ציור.

1. שלטון הרומאים האכזר בארץ ישראל מצר את צעדי היהודים. בתוך בית המדרש מתעורר דיון: כיצד להתייחס למעשי…

2. פְּתִיחָה: בַּסֵּתֶר, לְאוֹר הַנֵּר

3. הַוִּכּוּחַ הַגָּדוֹל

4. הַגְּזֵרָה הַקָּשָׁה

כותרת חדשה

מדוע בחרתי בה?

6. כתיבה יצירתית בעקבות „הוויכוח על התנהגות הרומאים”

☐ יומן של רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאִי. מגדולי התנאים, תלמידו של רבי עקיבא. אדם קדוש שעניו וליבו תמיד מחפשים את הטוב (עין טובה והכרת הטוב). ברגע „הרומאים חשבו ש"ראש המדברים" יגרום לרבי יהודה לדבר בשבחם, אבל ההשגחה הפרטית סובבה שרבי יהודה יהפוך לראש המדברים בדברי תורה! הוא פותח כל שיעור, ומפיץ את התורה ברבים עד שיותר מ-600 הלכות במשנה נכתבו על פיו.”.

☐ מכתב אל רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאִי. מגדולי התנאים, תלמידו של רבי עקיבא. אדם קדוש שעניו וליבו תמיד מחפשים את הטוב (עין טובה והכרת הטוב).: כיצד המעשה לימד אותי „עין טובה והכרת הטוב; ההבנה שהקב"ה מסובב את הכל לטובה; מילים יכולות לבנות עולמות, והתורה היא המנצחת האמיתית.”?

☐ ראיון: מדוע לא ויתרת כאשר „שלטון הרומאים האכזר בארץ ישראל מצר את צעדי היהודים. בתוך בית המדרש מתעורר דיון: כיצד להתייחס למעשי הרומאים (בניית גשרים, שווקים ומרחצאות)? רבי יהודה בוחר לראות את הצד החיובי והמעשי, רבי יוסי שותק, ורבי שמעון בר יוחאי חושף את האמת הפנימית והאנוכית של…”?

☐ ספרו את „הַוִּכּוּחַ הַגָּדוֹל” מנקודת מבט של מי שראה את המעשה.

המחזה של שלושה רגעים מדויקים

הסצנה	פעולות הדמויות	משפט מרכזי
שלטון הרומאים האכזר בארץ ישראל מצר את צעדי היהודים. בתוך בית המדרש מתעורר דיון: כיצד להתייחס למעשי…		
הַוִּכּוּחַ הַגָּדוֹל		
הַנִּצָּחוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא		

אפשר להוסיף רגשות ודיאלוגים, אך אין להציג אותם כאילו נאמרו במקור.

7. פתרון בעיות מתוך „הוויכוח על התנהגות הרומאים"

א. אילו עמדתם לצד רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאִי. מגדולי התנאים, תלמידו של רבי עקיבא. אדם קדוש שעניו וליבו תמיד מחפשים את הטוב (עין טובה והכרת הטוב). בזמן „פְּתִיחָה: בַּסֵּתֶר, לְאוֹר הַנֵּר", איזו עצה הייתם נותנים ומדוע?

ב. חבר טוען שבמצב „שלטון הרומאים האכזר בארץ ישראל מצר את צעדי היהודים. בתוך בית המדרש מתעורר דיון: כיצד להתייחס למעשי הרומאים (בניית גשרים, שווקים ומרחצאות)? רבי יהודה בוחר לראות את הצד החיובי והמעשי, רבי יוסי שותק, ורבי שמעון בר יוחאי חושף את האמת הפנימית והאנוכית של..." עדיף לא לעשות דבר. השיבו לו בעזרת מה שקרה בסיפור.

ג. תארו מצב מחיי ילדים שבו אפשר ליישם דווקא את המסר „עין טובה והכרת הטוב; ההבנה שהקב"ה מסובב את הכל לטובה; מילים יכולות לבנות עולמות, והתורה היא המנצחת האמיתית.".

המשימה השבועית שלי בעקבות הסיפור

מעשה שמבטא את המסר	מתי?	בוצע
		□

איזה רגע בסיפור עזר לי לבחור במעשה הזה?

8. ארבע רמות למידה — „הוויכוח על התנהגות הרומאים”

זכירה: מה קרה בין „שלטון הרומאים האכזר בארץ ישראל מצר את צעדי היהודים. בתוך בית המדרש מתעורר דיון: כיצד להתייחס למעשי…” לבין „הַוִּכּוּחַ הַגָּדוֹל”?

הבנה: מדוע היה הרגע „הרומאים חשבו ש"ראש המדברים" יגרום לרבי יהודה לדבר בשבחם, אבל ההשגחה הפרטית סובבה שרבי יהודה יהפוך לראש המדברים בדברי תורה! הוא פותח כל שיעור, ומפיץ את התורה ברבים עד שיותר מ-600 הלכות במשנה נכתבו על פיו.” נקודת השיא?

יישום: כיצד ניישם את „עין טובה והכרת הטוב; ההבנה שהקב"ה מסובב את הכל לטובה; מילים יכולות לבנות עולמות, והתורה היא המנצחת האמיתית.” בבית או בכיתה?

יצירה: כתבו סיסמה המזכירה את רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאִי. מגדולי התנאים, תלמידו של רבי עקיבא. אדם קדוש שעניו וליבו תמיד מחפשים את הטוב (עין טובה והכרת הטוב). ואת המסר.

9. אהבת השם מתוך הסיפור

הסיפור מלמד: עין טובה והכרת הטוב; ההבנה שהקב"ה מסובב את הכל לטובה; מילים יכולות לבנות עולמות, והתורה היא המנצחת האמיתית.. המעשה של רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאִי. מגדולי התנאים, תלמידו של רבי עקיבא. אדם קדוש שעניו וליבו תמיד מחפשים את הטוב (עין טובה והכרת הטוב). מראה כיצד ערך תורני נעשה לבחירה ממשית ברגע של קושי.

איזה מעשה מסוים של רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאִי. מגדולי התנאים, תלמידו של רבי עקיבא. אדם קדוש שעניו וליבו תמיד מחפשים את הטוב (עין טובה והכרת הטוב). יכול לעורר בי רצון להתקרב להשם?

איזו החלטה קטנה, הקשורה ל־„הַנִּצָּחוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא”, אקבל בלי נדר?

בעקבות „הוויכוח על התנהגות הרומאים” אני רוצה לעבוד על _____ באמצעות _____.

מחוון למורה – 100 נקודות

תחום	נקודות	הערה
ידיעת הסיפור והדיוק	25	
סיבה ותוצאה	25	
הסבר אישי	20	
יצירתיות ובהירות	15	